

2 LATA DLA KLIMATU I ŚRODOWISKA

Wybrane zagadnienia „Polityki energetycznej Polski do 2040 r.”

Ministerstwo Klimatu i Środowiska na swojej stronie internetowej pod koniec października opublikowało ciekawy materiał podsumowujący transformację polskiego sektora energetycznego w ostatnich latach i podjęte inicjatywy m.in. dotyczące podnoszenia jakości życia Polaków, przy jednoczesnej ochronie klimatu i środowiska. Przytaczamy fragmenty interesujące dla naszej branży.

Ramy prawne transformacji polskiego sektora energetycznego zostały zdefiniowane w dokumencie „Polityka energetyczna Polski do 2040 r.” (PEP2040) przyjętym, w lutym 2021 r., przez Radę Ministrów. PEP2040 stanowi jasną wizję strategii Polski w zakresie transformacji energetycznej, tworząc oś dla programowania środków unijnych związanych z sektorem energii. Strategia zakłada wzrost udziału zeroemisyjnych źródeł energetycznych we wszystkich sektorach i technologiach. Przed nami transformacja, które spowoduje, że w ciągu najbliższych 10 lat co trzecia MWh wyprodukowanej energii elektrycznej będzie pochodzić z jednostek odnawialnych.

Z kolei w październiku 2020 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie aktualizacji programu wieloletniego pod nazwą „Program polskiej energetyki jądrowej”. Celem programu jest budowa w Polsce od 6 do 9 GW zainstalowanej mocy jądrowej w oparciu o sprawdzone, wielkoskalowe,

wodne ciśnieniowe reaktory jądrowe generacji III i III+. To kamień milowy na drodze naszego kraju do posiadania stabilnego, zeroemisyjnego źródła energii. Dzięki energetyce jądrowej będziemy mogli zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne. Równoległe zagwarantowane zostały środki na uruchomienie prac nad wysokotemperaturowym reaktorem badawczym chłodzonym gazem. Nastąpiły także bardzo ważne zmiany w polskim prawie energetycznym, z których najbardziej skorzystają odbiorcy energii elektrycznej, zwłaszcza konsumenci indywidualni. Nowe przepisy stworzą odbiorcom energii możliwość korzystania z funkcji inteligentnych liczników zdalnego odczytu. Zmiany przewidują, że do końca 2028 roku takie liczniki zostaną zainstalowane u co najmniej 80% odbiorców końcowych. Łatwiejszy będzie wybór najlepszej oferty dzięki dynamicznej porównywawce ofert prowadzonej przez Urząd Regulacji Energetyki, wprowadzone zostaną uproszczone faktury oraz możliwa będzie zmiana dostawcy energii elektrycznej w 24 godziny.

FUNDAMENT POD NOWE SEKTORY GOSPODARCZE...

Ostatnie dwa lata to czas znaczących zmian na rynku energii w Polsce i wzrastającego udziału w wolumenie wyprodukowanej energii odnawialnych źródeł energii. Całkowita moc zainstalowana w OZE w 2019 r. wynosiła 9,5 GW. W ciągu dwóch lat, do sierpnia 2021, ilość ta wzrosła do 14,9 GW. Fotowoltaika prosumencka przeżywa prawdziwy boom za sprawą kolejnych edycji programu Mój Prąd. Niedawno wykorzystano budżet trzeciej edycji tego programu, obecnie zapowiedziana została kolejna odsłona tego programu na ponad 1 mld zł, której uruchomienie planowane jest już na początku 2022 r. Będzie ona również wspierała rozwój autokonsumpcji w gospodarstwie domowym poprzez instalację magazynów energii i ciepła, systemów zarządzania energią, ładowarek elektrycznych. Uzupełniając sektor PV nowo zaprojektowany program wsparcia i dedykowane porozumienie wesprze również rozwój bardzo dynamicznie rozwijającego się sektora pomp ciepła. Zadaniem Ministerstwa Klimatu i Środowiska jest wsparcie nowych sektorów gospodarki i rozwój potencjału już istniejących. Upowszechnienie wodoru to kluczowa inicjatywa, wpisująca się w założenia „Polskiej Strategii Wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 r.”, która przeszła przez całą ścieżkę wewnątrzrządową łącznie z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu, a w najbliższym czasie zostanie przyjęta przez Radę Ministrów. Uwzględnienie technologii wodorowych w polityce rozwojowej państwa, ich doskonalenie, budowa kompetencji oraz tworzenie polskich produktów eksportowych jest strategicznym wyzwaniem i wymaga podejścia opartego na całym łańcuchu dostaw. Dlatego, po roku pracy, angażującym ponad 650 ekspertów, 14 października 2021 r. podpisane zostało „Porozumienie sektorowe na rzecz budowy gospodarki wodorowej”,

określające listę długofalowych działań na rzecz rozwoju branży wodorowej, do realizacji których zobowiązały się zarówno podmioty publiczne, jak i prywatne spośród ponad 130 sygnatariuszy.

UPROSZCZENIE I ZDYNAMIZOWANIE PROGRAMU CZYSTE POWIETRZE

Pilna poprawa jakości powietrza w Polsce jest absolutnym priorytetem Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Jeśli chodzi o stan powietrza w Polsce, wyraźnie dostrzegalne są już zmiany na lepsze. To m.in. efekt ogromnej mobilizacji środków publicznych.

Od kilku lat realizowany jest program Czyste Powietrze. Dotychczas w ramach programu złożono już ponad 335 tys. wniosków na łączną kwotę blisko 5,7 mld zł. Jest to rezultat potężnych reform, które przeprowadzono na przełomie ostatniego roku wspólnie z NFOŚiGW. Aby zwiększyć skuteczność programu, wprowadzono szereg usprawnień programu, m.in. uproszczono zasady przyznawania dotacji, skrócono czas rozpatrywania wniosków, stworzono możliwość składania wniosku online, a także podwyższono dotacje dla najuboższych.

Te zmiany zwiększyły popularność programu Czyste Powietrze i spowodowały większą liczbę składanych wniosków o dofinansowanie wymiany tzw. „kopciuchów” – porównując dane z grudnia 2019 r. do tego samego okresu w 2020 r., widać ponad dwukrotny wzrost liczby złożonych wniosków o dofinansowanie. W październiku uzyskano rekordową liczbę 5060 wniosków na kwotę ponad 77 milionów złotych złożonych w ciągu zaledwie jednego tygodnia.

Dzięki podjętym działaniom stan powietrza w Polsce powoli się poprawia. Jest to zauważalne nie tylko poprzez obniżenie poziomów stężeń

problemowych substancji w powietrzu, ale także poprzez zmniejszenie liczby stref, w których stwierdzone są przekroczenia norm jakości powietrza. Najlepszym przykładem tego jest porównanie wyników ostatniej oceny jakości powietrza za 2019 r. do wyników oceny wykonanej za 2018 r., gdzie liczba stref z przekroczeniami spośród wszystkich 46 stref w kraju zmniejszyła się:

- dla pyłu PM10 z 39 do 22;
- dla pyłu PM2,5 z 14 do 8;
- dla benzo(a)pirenu z 44 do 36.

Obniżeniu uległy także inne wskaźniki, które świadczą o poprawie jakości powietrza w Polsce. Zmalała liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10, np. w Katowicach w 2019 było to 75 dni a w 2020 – 43 dni, w Krakowie z 70 dni w 2019 do 60 dni w 2020 r.

Aby zachęcić gminy do aktywniejszego udziału w pozyskiwaniu wnioskodawców i ich obsłudze, zdecydowano o oddaniu do dyspozycji samorządów gminnych kwotę ponad 100 mln zł. Wprowadzony pakiet zachęt dla samorządów przynosi zamierzone efekty – już ponad 2063 gmin, czyli ponad 80% gmin w Polsce, zdecydowało się na zawarcie porozumienia z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, odpowiedzialnymi za zarządzanie środkami w programie. Uruchomione zostały także 3 pilotaże (w woj. zachodniopomorskim, w Pszczynie i na Dolnym Śląsku) dla budynków wielolokalowych. Na podstawie wyciągniętych z nich wniosków Ministerstwo przygotowuje nową odsłonę programu, zapewniając najwyższe wsparcie inwestycyjne dla najuboższych, gdzie dofinansowanie wyniesie nawet do 90% kosztów.

Kolejnym ważnym ułatwieniem w sięganiu po wsparcie na wymianę tzw. kopciuchów i termomodernizację domów jednorodzinnych jest dołączenie banków do programu Czyste Powietrze. Dzięki tzw. „ścieżce bankowej” Polacy mogą w jednym „okienku” złożyć dokumenty o dotację

do przedsięwzięcia zgodnego z programem oraz uzyskać kredyt na jego realizację.

Ponadto, wraz z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Polskim Alarmem Smogowym MKiŚ uruchomiło „Akademię Czystego Powietrza”, czyli cykl webinarów dla instalatorów, doradców energetycznych i firm z branży budowlanej.

Dodatkowo realizowane są programy Energia Plus i Ciepłownictwo Powiatowe. W programach tych pomaga przedsiębiorcom, w tym przedsiębiorstwom ciepłym, w realizacji inwestycji służących zmniejszeniu ich negatywnego oddziaływania na środowisko. Środki finansowe dostępne dla II naboru programu Energia Plus to ponad 1,3 mld zł, a programu Ciepłownictwo Powiatowe – 500 mln zł.

ZEROEMISYJNY TRANSPORT...

Promocja modernizacji i wspieranie przez Polskę rozwoju przemysłu elektromobilności zaowocowało historycznym wzrostem w tej dziedzinie. Z odnotowanego w 2017 roku 10% udziału Polski w wewnątrzunijnym eksporcie autobusów elektrycznych nastąpił wzrost do poziomu 46%. Oznacza to, że prawie co drugi zeroemisyjny autobus wyeksportowany w Unii Europejskiej został wyprodukowany w Polsce...

W celu rozwoju infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych MKiŚ wprowadziło nową e-taryfę, przeznaczoną dla operatorów stacji ładowania pojazdów. Resort klimatu i środowiska dąży także do jak najszybszej wymiany floty autobusów na pojazdy zeroemisyjne m.in. poprzez prowadzone programy wsparcia ich zakupu. W styczniu 2021 r. przeprowadzony został nabór wniosków o dofinansowanie do programu NFOŚiGW pn. Zielony transport publiczny, którego budżet wynosił 1,1 mld zł, a środki mają zostać przeznaczone na zakup zeroemisyjnego taboru oraz infrastruktury ładowania/tankowania. Dodatkowo udostępniono

200 mln zł na pożyczki. Nabór cieszył się ogromnym zainteresowaniem i został zamknięty po 14 dniach od uruchomienia w związku z wyczerpaniem środków, dlatego NFOŚiGW ogłosił drugą fazę tego programu ze szczególnym uwzględnieniem mniejszych ośrodków powiatowych oraz miast zagrożonych wykluczeniem transportowym. W sumie ponad 2 miliardy złotych zostały oddane do dyspozycji samorządów na wymianę floty.

Szansą na poprawę jakości powietrza zwłaszcza w centrach miast jest rozwój elektromobilności nakierowany na pojazdy dostawcze i transport indywidualny. Dlatego 12 lipca 2021 r. ruszył program Mój elektryk. Budżet programu, którego wdrażanie zaplanowano na lata 2021-2026, wynosi obecnie 700 mln zł, w tym aż 400 mln zł jest przeznaczony na dopłaty do leasingu. W kontekście gospodarki pandemicznej, wspierającej rozwoju transportu „ostatniej mili”, rozwiązania dla przedsiębiorstw pełnią tutaj szczególnie istotną rolę, umożliwiając znaczące ograniczenie emisji. Dlatego zagwarantowane zostały podstawy dla zwiększenia tej kwoty do 2 mld zł, w tym 400 mln zł dla osób fizycznych oraz 1,6 mln dla przedsiębiorstw na przestrzeni nadchodzących lat.

Z uwagi na dynamiczną zmianę otoczenia i rozwój elektromobilności MKiŚ przygotowało również dużą nowelizację ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych. W ramach nowelizacji wdrożone zostaną takie zmiany, jak: obniżenie amortyzacji na samochody spalinowe, ułatwienia dla instalacji punktów ładowania w budynkach wielorodzinnych, stref czystego transportu i przyspieszenie procedur przyłączania stacji

ładowania oraz stworzone zostaną ramy prawne do wykorzystania wodoru w transporcie.

KOLEJNY ETAP

Kontynuatorom prac Ministerstwo Klimatu i Środowiska przekazuje gotowe projekty, które podnoszą jakość życia obywateli przy jednoczesnej ochronie klimatu i środowiska. Wśród nich m.in. projekt nowego systemu ochrony odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej, którego kluczowymi elementami są nowe zasady przyznawania i zwiększona wysokość dodatku energetycznego. Na nowym rozwiązaniu powinno skorzystać ok. 2,6 mln gospodarstw domowych, które znajdują się w trudniejszej sytuacji dochodowej – to aż 19% gospodarstw domowych. W ramach wsparcia najuboższych zostanie przeznaczony na dopłaty do prądu w 2022 roku ok. 1,5 mld zł.

Nowy system dodatków dla wrażliwych gospodarstw domowych uzupełniany jest wsparciem niefinansowym: specjalne programy wsparcia u sprzedawców energii i gazu wobec zaległych i bieżących należności za media i usługi oraz zakaz wstrzymania dostaw energii elektrycznej w okresie od 1 listopada do 31 marca oraz w soboty, w dni uznane ustawowo za wolne od pracy. Dodatek energetyczny w tandemie ze wsparciem niefinansowym zwiększy poczucie bezpieczeństwa mniej zamożnych Polaków, a podstawowa potrzeba, tj. dostęp do prądu, zostanie zapewniona. System dodatków energetycznych uzupełniają także działania MKiŚ związane z modyfikacją założeń programu Czyste Powietrze (Stop Smog), tak aby w większym stopniu przyczyniały się do walki z ubóstwem energetycznym – wyciągały najbardziej ubogich z ubóstwa. Resort klimatu i środowiska pracuje nad nową odsłoną programu inwestycyjnego, który zweluje ubóstwo w horyzoncie długoterminowym. Źródło: Ministerstwo Klimatu i Środowiska Pełna wersja informacji: [kliknij](#)